

**ARBETSLIVS- OCH
JÄMSTÄLLDHETSUTSKOTTETS
BETÄNKANDE 4/2009 rd**

**Regeringens proposition med förslag till lag om
ändring av 7 och 11 § i lagen om jämställdhet
mellan kvinnor och män**

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 2 april 2009 en proposition med förslag till lag om ändring av 7 och 11 § i lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (RP 44/2009 rd) till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överinspektör Pamela Sinclair, social- och hälsovårdsministeriet
- jurist Anja Lahermaa, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf
- jurist Paula Ilveskivi, Akava r.f.

- sakkunnig Anu Sajavaara, Finlands Näringsliv
- juridisk expert Outi Tähtinen, Företagarna i Finland rf
- arbetsmarknadsjurist Henrika Nybondas-Kangas, Kommunala arbetsmarknadsverket
- generalsekreterare Tanja Auvinen, Kvinnoorganisationer i Samarbete NYTKIS rf
- ombudsman Tomi Timperi, Miessakit ry
- professor Niklas Bruun
- juris licentiat Maija Sakslin.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- jämställdhetsombudsman Pirkko Mäkinen
- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- Föreningen Miesten tasa-arvo.

PROPOSITIONEN

Enligt propositionen ska bestämmelsen om gottgörelse ändras i lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män. Definitioner av sexuella trakasserier och trakasserier på grund av kön ska fogas till lagen.

Avsikten är att korrigera ett felaktigt genomförande av direktivet om genomförandet av prin-

cipen om likabehandling av kvinnor och män i fråga om tillgång till anställning, yrkesutbildning och befordran samt arbetsvillkor.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Med hänvisning till propositionen och övrig utredning anser utskottet att propositionen är behövlig och motiverad. Utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

Regeringen föreslår att bestämmelsen om gottgörelse ändras i jämställdhetslagen, som också ska kompletteras med definitioner av sexuella trakasserier och trakasserier på grund av kön. Propositionen bottenar i kommissionens anmärkningar mot Finlands sätt att nationellt genomföra EU:s jämställdhetsdirektiv. Kommissionen anser att den allmänna övre gränsen för gottgörelse i anställningssituationer strider mot direktivet och att lagen uttryckligen bör definiera trakasserier.

Utskottet ser det som viktigt att jämställdhetslagen kompletteras med definitioner av sexuella trakasserier och trakasserier på grund av kön. Tillämpningspraxisen har visat att det t.ex. på arbetsplatser och i skolor har varit svårt att avgöra när det har varit fråga om sådana trakasserier som avses i lagen. Om definitionerna finns direkt i lagen är det lättare både för dem som blivit utsatta för trakasserier och dem som ställs till svars för trakasserier att ta reda på vad förbudet mot trakasserier avser. Samtidigt förbättras rättsskyddet och rättssäkerheten.

Lagförslaget går ut på att ändra gottgörelsebestämmelsen om diskriminering i anställningssituationer. Enligt kommissionen strider den övre gränsen för gottgörelse mot kraven i direktivet. I direktivet står det att kompensationer eller gottgörelse för diskrimineringen inte får begränsas av en i förväg fastställd övre gräns, utom i de fall då arbetsgivaren kan bevisa att den enda skada som en sökande lidit till följd av diskriminering i den mening som avses i direktivet är vägran att beakta hans eller hennes arbetsansökan.

Enligt lagförslaget ska en övre gräns på 16 210 euro införas för gottgörelse som betalas till en arbetssökande då arbetsgivaren kan bevisa att arbetssökanden inte skulle ha valts även

om valet hade gjorts på icke-diskriminerande grunder. Däremot ska den övre gränsen inte gälla den mest meriterade sökanden. Dessutom föreslår regeringen att den bestämmelse ska strykas som föreskriver att gottgörelsens maximibelopp får överskridas när det med beaktande av diskrimineringens svårighetsgrad och andra omständigheter är motiverat.

I ministeriets utkast till lagförslag, som var ute på remiss, var den övre gränsen slopad helt och hållet. Det var efter remissen som den övre gränsen togs in igen för att gälla alla andra än den mest meriterade arbetssökanden.

Sakkunniga har framhållit att avgränsningen kan bli föremål för kritik med tanke på likabehandling av arbetssökande. Regeringen kommer inte med någon motivering till avstegen från likabehandling. Men utskottet menar att ett avsteg kan ses som motiverat med hänsyn till att den mest meriterade arbetssökanden, som kan anses ha gått miste om ett jobb, är den mest diskriminerade i processen och därför har rätt till högre kompensation än de andra.

Men i praktiken kan det vara svårt att säkert avgöra vem av sökandena som är mest meriterad. Det är ofta svårt att jämföra meriter objektivt och jämförelsen kan ge olika resultat beroende på vilka faktorer som prioriteras. I rättspraxisen kan det således uppstå tolkningsproblem när man ska avgöra hur tillförlitligt arbetsgivaren har jämfört meriterna i efterhand och om man med stöd av jämförelsen kan begränsa kompensationsrätten hos den sökande som har krävt gottgörelse. Det är också möjligt att avgränsningen och anknytande meritjämförelser leder till att rättegångarna ökar, om också den sökande som enligt jämförelsen är mest kvalificerad beslutar kräva gottgörelse för diskriminering.

Utskottet ser det som viktigt att regeringen ger akt på hur avgränsningen av den övre gränsen för gottgörelse fungerar i praktiken och hur den tillämpas i rättspraxis.

Förslag till beslut

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet föreslår

att lagförslaget godkänns utan ändringar.

Helsingfors den 5 maj 2009

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Arto Satonen /saml
medl. Susanna Haapoja /cent
Hannakaisa Heikkinen /cent
Anna-Maja Henriksson /sv
Arja Karhuvaara /saml
Merja Kuusisto /sd
Merja Kyllönen /vänst

Esa Lahtela /sd
Jari Larikka /saml
Markus Mustajärvi /vänst
Sanna Perkiö /saml
Paula Sihto /cent
Katja Taimela /sd
Tarja Tallqvist /kd.

Sekreterare var

utskottsråd Ritva Bäckström.